

vankeuteen, vieläpä teloitettukin. Hän katsahti tuskallisesti ympärilleen, niinkuin olisi tahtonut päätä — ja ymmärsi, että kaikki on turhaa.....

Täytykö todellakin jättää kaikki? — ajatteli Aurelia epätoivoisena. Xi-ti, Julia, Marcus — kaikki. Vain kolme tuntia täysin onnellinen — ja sitten loppu.....

Uhma häipyi vähitellen Aurelian mielestä; hän tunsi vain viiltävää tuskaa, surua ja masennusta — ne painoivat hänen rintaansa raskaina kiviloikkareina.

Pitkän aikaa oli hän istunut syvään kumartuneena tuolissaan, käsin peittäen kasvojaan. Silloin hän alkoi hengittää raskaasti kuin kuolemansairas; hän muisti viime päivien ihanat haaveilut ja suunnitelmat.....

Mutta hän oli nuori, jumalat rakastettuaan, ja hänellä oli voimakas mielikuvitus — sentähden nuo haaveet valtasivat hänet uudelleen. Vähitellen hän unohti nykyisyyden, tuon inhoittavan toimituksen, ei kuullut sen toimeenpanijain salaperäisiä kuis-kauksia. Nuo ihanat haaveet valtasivat hänen mielensä — hän eli taas tulevaisuudessa..... He tekevät yhdessä työtä valoisamman tulevaisuuden eteen ja sen ohessa heidän piener, tulevan kotinsa hyväksi. Ja sitten.....

Marcus on juuri palannut puhu jamatkalta, ja he kävelevät käsi-kädessä pienessä puutarhassa; kumpikaan ei puhu mitään — mutta hän näkee Marcusen silmien loistavan hellyydestä. Lahden toisella rannalla olevan metsäisen kukkulan verhoavat auringon viime säteet ihanaa purppuravaippaan; vain honkien jyvät rungot höhtävät kuin solakat, punagraniittiset pylvyt. Aurelia tah-tolisi itkeä ilosta.....

Ovi on huikan raollaan. Hän näkee Marcusen polvillaan pikku vuoteen vieressä, jossa heidän pieni poikansa potkiskelee, välillä nauraen vienolla lapsenäänellä. Marcusen kulmikkaat kasvot näyttävät niin lempeiltä, ettei Aurelia ole niitä koskaan sellaisina nähnyt. Hän hiipii var-paillaan Marcusen taakse ja suutelee häntä tulusasti, sitten kumartuu pienokaisen vuoteen yli..... Ja tuntee miten pikkuiset, sametinhienet sormet sivelevät hänen poskiaan, tarttuvat korviin, ja.....

— Olkaa hyvä ja valmistautkaa lähtemään!

Aurelia hypähti pelästyneenä seisolleen ja hänen ruumiinsa alkoi ankarasti väristä.....

Samassa kuului jostakin matala, hillitty röhönauru — niin kylmä ja raaka, että se karkoitti viimeisenkin toivonkipinän Aurelian sydäimestä. Äärimmäisellä tahdonponnistuksella hillitsi hän nyhkytyksensä, joka nousi kurkkuun katkerana, kirvelevänä.....

Aurelia tunsi vaistomaisesti jotain epämiellyttävää läheisyydessään. Hän kääntyi ja vavahti, kuin olisi kylmä sammakko hypähtänyt hänen paljaalle iholleen — nuo pienet silmät kiilulivat oudosti ja paksut huulet höhtivät inhoittavan punaisina punervien viiksien takaa.....

Kapteeni huomasi tekemänsä vaikutuksen ja kääntyi poispiin, kysyen röyhkeästi apuriltaan:

— Onko kaikki kunnossa?

Saatuhan myöntävän vastauksen, kääntyi hän uudelleen Aurelian puoleen ja lausui teennäisen kohteliaasti:

— Hyvä neiti! Saisinko vaivata teitä lähtemään?

Mitään vastaamatta puki Aurelia päätystään ylleen. Hänen käsikirjoituksensa ja eräitä kirjoja oli sut-

lottu suureen matkalaukkuun, ja mustapartainen mies lähti kantamaan sitä alas. Kapteeni seisoi ovelta kuin odottaen.

Aurelia astui jo muutaman askeleen ovea kohden, mutta sitten hän vielä kerran kääntyi.....

Nyt vasta Aurelia huomasi, miten paljon oli rikottu: Kirjojen kannet oli miltei kaikki halkaistu, seinäpaperit ja taulut revitty — Kristus oli irrotettu kehyksestä ja palkattu nurkkaan.....

Tuo tahallinen hävitys koski kummallisen kipeästi Aureliaan, sillä pienemmät esineet oli hän ostanut omilla niukoilla säästöilläään; nojatuolit ja useimmat taide-esineet oli Julia yksin kuljettanut heidän yhteistä vastaanottohuoneeseen. Tässä pienessä huoneessa oli hän elänyt elämänsä rikkaimman osan, se oli kuin vanha, uskollinen ystävä, joka tietää ja ymmärtää kaikki — ja nyt se täytyy jättää tänne avuttomana, raadeltuna..... Tarkastuksen perin pohjaisuudesta aavisti Aurelia, ettei enää näkisi tätä huonetta..... Ja Julia..... ooh! Hän peitti kädellään kasvonsa — niinkuin olisi äänettömästi rukoillut.....

Aurelian valtasivat niin kamala tuska ja ahdistus, että hän luuli tukehtuvansa..... Kaikki ajatukset sekaantuivat: hän tunsi vain vaivansa polvilleen, kuuli tuskallisen parahdukser, tukehtunutta nyhkytystä.....

Ja sitten kuuli hän epäselvästi joltakin käheitä sanoja, kuuma, hikinen käsi tarttui hänen ranteeseensa.....

Hän vavahti, ruhtaisten irti käteensä, aivan kuin jokin inhottava, saastainen eläin olisi kiertynyt sen ympärille, ja ponnahti viimeisillä voimillaan seisolleen.....

Samassa sattui hänen katseensa säretyttyä Kristustalouluun. Nurkkaan heitettyinäkin seisoi Hän vihollistensa keskellä uljaana, miehekkäänä, pelottomana.....

Aurelia tunsi saavansa salaperäistä voimaa ja taukosi nyhkyttämästä; syväin hengähtäen suoristi hän vartalonsa aivan kuin heittäen hartiollaan raskaan näkymättömän taakan. Kalpeana lähti hän ovelle, aukasi sen astuen pimeään porraskäytävään — joka oli täynnä liikkumattomia, mustia olentoja.....

JOUKKOHAUTA.

Marcus heräsi vasta puolenpäivän aikaan ja lähti kiireesti lentokentälle. Siellä hän sai kuulla hirveän uutisen.

Varhain aamulla oli kaupungissa taas vangittu paljon ihmisiä; upseereita, sotilaita, siviilihenkilöitä ja naisia — ja näiden joukossa oli Aurelia.

Marcus muisti Aurelian puoleen, ja kauhistui: jos hän on puhunut toisillekin samoin, ja se tulee tietoon, niin.....

Hän otti auton ja ajoi hurjinta vauhtia ystävänsä luokse. Kiihkeästi tarttui hän Antoniuksen käteen kysyen tiesikö tämä mitään yksityis-seikkoja ja mitä pitäisi tehdä Aurelian vapauttamiseksi.....

Antonius ajatteli hetkisen ja sanoi hiljalla:

— Ei mitään — nyt vielä.

— Ei mitään! Mutta sehän on kamalaa! — huudahti Marcus kiiltyen enemmän.

Antonius kertoi, että sotadepartementin urkkijalaitos kyllä aavisti sotilasalailton olemassaolon; mutta ne eivät ainakaan vielä ole päässeet siitä selville, koska nykyin on vangittu vain muutamia apulaisia — loput si-

vullisia. Aurelia oli myöskin apulainen, mutta häneltä ei löydetty mitään.

— Mitä ne mahtavat tehdä hänelle? — kysyi Marcus käheästi.

— Älä ole levoton, ystäväni, — puhui Antonius lohduttaen. — Se on kyllä totta, että paljon viattomia on nykyisen taantumuksena aikana tuomittu elinkautiseen pakkotyöhön. jopa mestattukin. Mutta hän on nuori nainen, jota ei pidetä kovin vaarallisena. Kun häntä vastaan ei ole mitään todisteita, niin hän luultavasti pääsee jonkun viikon tai kuukauden kuluttua vapaaksi.

— Mutta miksi hänet on vangittu? — Oletko sinä esiintynyt hänen kanssaan ulkona kaupungilla? — kysyi Antonius.

— Vain muutaman kerran ja silloinkin aina illalla.

— Siinähan syy sitten onkin! — huudahti Antonius. — Urkkijat ovat seuranneet teitä. Juuri tuolloisesta syystä on vangittu viime yönä paljon nuoria naisia ja heidän seuralaisiaan. Ole siis valmis — sinut vangitaan myöskin.

— Siitä en enää välitä — kunhan vain päästäisivät hänet vapaaksi..

— Miten työsi on menestynyt? — kysyi Antonius äkkiä jännittyen.

— Jospa olisin saanut rauhassa työskennellä, niin luulisin onnistuvani. Mutta minä en voi ajatella mitään, kun hänet vangittiin.

— Älä menetä toivoasi, Marcus, kaikki saattaa muuttua kokonaa toiseksi! — lohdutti Antonius salaperäisesti.

— Oi ystäväni — nyt minä alan aavistaa! — huudahti Marcus kuin heräten. — Sinä puhuit salaliitostakin..... oletko sinä.....?

— Veljeni! — keskeytti Antonius nopeasti! — Sinä saat kyllä pian tietää, paljonkin! Mene nyt kotiin ja jos sinulla on valokuvia tai jotain muuta häneltä, niin polta kaikki heti.

Marcus kalpeni ja sanoi hätäisesti: — Voi minua asia, kun en ole hävittänyt!

Hän hyökkäsi ulos. Kaksi päivää odotti Marcus kuumisella jännityksellä jotain tietoa tai vangitsemista — mutta ei mitään.

Silloin hänelle selveni koko juttu. Antonius tuli eräänä yönä salaa hänen luokseen ja kertoi, että kun yksi vangituista, eräs sapööri-insinööri oli päässyt vapaaksi, kun oli voinut todistaa olleensa kokonaa toisessa kaupungissa. Upseeri oli kertonut, että tutkintohuoneeseen tuotiin kaunis, nuori nainen ja kysyttiin, tunsiko hän tätä. Tämä upseeri oli hyvin samannäköinen kuin Marcus — urkkija oli siis erehtynyt! Antonius luuli että Marcus kuitenkin vangitaan.....

Se tapahtuikin seuraavana yönä. Hänet kuletettiin päävahdilla sotavankilaan.....

Kaksi ensimmäistä päivää oli Marcus verrattain tyyni.

Aurelian kohtalo häntä ennen valvasi. Mutta hän oli varma siitä, että pääsee muutaman päivän kuluttua vapaaksi, ja silloin hän pelastaa myöskin Aurelian vaikka miten!

Marcus suunnitteli yksityiskohtia myöten menettelytapansa; ensin hän menee ilmaluostalon päällikön luokse ja pyytää tämän käymään sisäministerin puheilla..... ja sitten on Aurelia vapaa!

Mutta päivät kuluivat ilman pienintäkään muutosta, ja ennen tunteettomia viholliset: yksinäisyys ja

toimettomuus alkoivat ahdistaa Marcusta. Hän oli jo monta vuotta ollut yhtämättä kuumeentapaisessa työssä ja hyörimässä — aina liikettä, elämää..... Ja nyt ei päässyt mihinkään, ei nähnyt ketään, ei kuullut kenenkään ääntä..... Vartija oli ainoa elävä olento, mutta Marcusesta tuntui useimmiten niinkuin tämä olisi kuollut kone — vartija ei vielä kertaakaan ollut sanonut sanaakaan; jos Marcus jotain pyysi tai tarvitsi, täytti vartija hänen käskynsä jurolla kyyromyöjän äänettömyydellä.

Tämä äänettömyys kiusasi hänen kiihkeätä mieltään siihen määrään, että hänen täytyi toisinaan lausua itseksensä joitakin sanoja — edes kuullakseen ihmisäänen.....

Mutta hän lohdutti itseään kerran toisensa jälkeen sillä, että pian saa nähdä Aurelian! Hän sanoo suoraan, että tämä nainen on hänen morsiamensa ja he pääsevät heti vapaiksi!

Kolmantena päivänä hänet vihdoin vietin mustaan, umpinaiseen autoon, ovi sulettiin ja se lähti liikkeelle.

Kun ovi aukeni, huomasi hän olevansa santarmilaitoksen kolkon rakennuksen edessä, jossa myös sijaitti tämän laitoksen uusi, mallimankuulu vankila rautakoppineen; ne olivat rakennetut siten, ettei sieltä kuulunut vihloivakaan ääni — eikä niistä ihminen milloinkaan voinut paeta.....

Marcus tunsi lievää väritystä astuessaan suureen tutkintohuoneeseen. Nyt hän muisti, miten toissa vuona laitoksen valmistuessa hallituksen lehdet ihastuneina kirjottivat, että tämä huone ilman tutkintotuomarin masentaa röyhkeimminkin terroristin!

Se oli tavattoman pitkä ja korkea. Lattia, jossa ei askeleita kuulunut, ja alastomat, ikkunattomat seinät olivat himmeän mustat. Katto oli kokonaan ikkunana, mutta lasi oli maalattu sellaiseksi, että ihmiskasvot näyttivät siellä harmaan kellertävilä, kuin kuolleen kasvot. Musta, pitkulainen kirjoituspöytä oli ainoa huonekalu, eikä ainotakaan ovea erottanut seinästä. Juuri tuo avara tyhlyys ja avoimainen valo vaikutti, että siellä tunsi itsensä oudon avuttomaksi, eristetyksi. Marcusestakin tuntui siltä kuin olisi hän selssyt suunnattoman suuren joukkohaudan pohjalla.

Äkkiä alkoi hänen rinnassaan oimittuisesti ahdistaa; tähänään on joukkohauta..... Juuri tämän huoneen kautta ovat lukemattomat ihmiset kadonneet elämästä yhtä jäljettömästi kuin joukkohautaan..... Ja nyt on Aurelia täällä..... Hänen täytyi purra hammastaan voidakseen säilyttää ulkonaisen tyneytensä.

Marcus huomasi takanaan erään santarmikapteenin — ja tämä yksinä erottui huoneen yleisvaikutuksesta; hän oli kookas ja lihava, hänen kasvonsa olivat puleet, punakat ja tuuheitten punertavien viiksien alta näkyi inhottavan paksut, punaiset huulet.....

Vastenmielisin tuntein kääntyi Marcus uudelleen pöydän ääressä istuvan tutkintotuomarin puoleen.....

Huoneen kaameassa valossa näyttivät nuo liikkumattomat kasvot kuolleilta tai tunteettomalta naamarilta ja kylmä, tutkiva katse oli kohdistettu Marcuseseen. Ääni vain oli sointuva ja kohtelias, kun hän pitkän äänettömyyden jälkeen lausui: